

Euskarazko izen arrunten proposamena

Procellariidae familiarentzat

16 generotako 100 espezierentzat proposamenak

**EUSKAL
BATZORDE ORNITOLOGIKOA**
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI

2025eko urtarrilean

Asier Sarasua Aranberri

Euskal Batzorde Ornitologikoa

Izen arrunten proposamena Procellariidae familiarentzat

16 genero eta 100 espezie

Procellariidae familian 16 generotako 100 espezie inguru ditugu, horietako batzuk dagoeneko desagertuta dauden arren. Gehienak euskarazko izen arruntik gabeak dira, ez Euskaltermen eta ez euskarazko hiztegi nagusietan.

Europan inoiz ikusi diren hegazti-espezieen zerrendan badira beste kontinente batzuetatik iritsitako hainbat hegazti, besteak beste Procellariidae familiako kideak.

Europako izendegia osatze aldera egindako lanaren harira, eta behin familia honetako kide batzuen izenak proposatzen hasita, erabaki dugu aprobeztatu daitekeela familia osoa izendatzeko, besteak beste, kide ezagun ugari dagoelako talde honetan eta talde hau bere osotasunean izendatzea interesgarria izan daitekeelako.

Izen arruntak proposatzeko orduan "*Animalien euskarazko izenak finkatzeko oinarrizko irizpideak*" dokumentuan zehazten diren jarraibideak hobetsi ditugu.

Procellariidae familia

Procellariidae familia itsas hegaztien arteko talderik garrantzitsuenetako bat da. Familia honetako kideek sudur-hodi nabarmenak dituzte mokoaren gainaldean, gorputzean metatzen zaien gatza kanporatzeko sistema berezi gisa. Beste ezaugarri fisiko nabarmen batzuk dira: hego luze eta estuak, hegaldi luzeetarako egokituak, hanka palmatuak, moko sendoa eta kolore arre-nabarra, azpialde argiagoarekin.

Munduko ozeano guztietan aurki daitezke, Artikotik Antartikara, baina espezie askok banaketa geografiko zehatz eta mugatua dute, batez ere ugalketarako. Gehienak pelagikoak diren arren, ugalketarako uharte isolatuak edo itsaslabar malkartsuak aukeratzen dituzte, normalean kolonia handietan elkartuz. Migratzaile handiak dira, milaka kilometroko bidaiak egiten dituzte, eta nabigatzeko gaitasun harrigarria ere badute, urtearen garaiaren arabera elikagai-gune aberatsenak aurkitzeko.

Elikadurari dagokionez, itsasoko ia edozein elikagai jaten dute, izan arrain txikiak, zefalopodoak, krustazeoak edo planktona. Elikagai hori lortzeko teknika ezberdinak erabiltzen dituzte: batzuk urperatu egiten dira, beste batzuk itsas gainazalean hartzen dute janaria eta beste askok arrantzontziek jaurtitako hondakinak jaten dituzte.

Familia honek 16 genero inguru biltzen ditu eta 100 espezie inguru deskribatu dira. Dena dela, espezie kopurua zein taxonomia etengabe ari dira aldatzen, azterketa genetiko molekularren ondorioz, eta zenbait espezieren izaera eta kokapena oraindik eztabaidan daude. Adibidez, lehen Puffinus generoan sailkatzen ziren zenbait espezie orain Ardena generoan kokatu dira, Pseudobulweria generoa zehaztu da eta hainbat espezie berri deskribatu dira, batez ere Pterodroma generoan. Gainera, zenbait populazio, lehen subespezie gisa kontsideratzen zirenak, orain espezie mailara igo dira, horien artean Calonectris generoko zenbait taxon. Genero batzuk subfamilia batetik bestera mugitu dira azken urteetan eta litekeena da datozen urteotan aldaketa gehiago izatea.

Hala ere, eta subfamilien banaketa erabat garbia ez den arren, 3 talde nagusi bai bereizten dira, behinik behin: **Fulmarinae** (Macronectes, Fulmarus, Thalassoica, Daption, Pagodroma generoak), **Procellariinae** (Aphrodroma, Pseudobulweria, Bulweria generoak) eta **Puffinae** (Calonectris, Ardena, Puffinus generoak). Horrez gain, badira tarteko ezaugarriak dituzten eta sailkapen eztabaidagarriagoa duten beste 5 genero (Pachyptila, Pelecanoides, Halobaena, Pterodroma eta Procellaria).

Procellariidae familiako kideen izen generikoen inguruan

Familia honetako kideen izen arruntei dagokionez, ondorengo ezaugarri orokorrak dituzte:

- **Familia zabal samarra** da. Genero askotxo ditu (16) eta 100 espezie inguru. Genero horiek gutxienez 3 talde handitan banatzen dira.
- Europako hizkuntzetan, oro har, **izen generikoak sailkapen taxonomiko horrekin bat** datoz, subfamilien arabera izen generiko zehatz bat erabiliz, salbuespenak salbuespen, hala nola, fulmar vs. petrel vs. prion vs. pardela (ES), fulmar vs. pétrel vs. prion vs. puffin (FR), fulmar vs. petrell vs. prió vs. báldriga (CA), fulmar vs. petrel vs. prion vs. shearwater (EN) eta abar.
- Espezifikatzaileei dagokienez, familia honetako kideek ez dute lumaje eta kolore bereizgarriegirik, baina mokoaren edo burualdeko zenbait ezaugarritan oinarritutako **izen deskriptiboak nahiko ohikoak dira**. Dena dela, izendapen **geografikoak ere oso baliabide erabilia** dira familia honetako genero askoren kasuan, sarritan ugalketa eremu zehatz hori delako bi espezie bereizteko modurik egokiena, itxura aldetik oso-oso antzekoak baitira espezie asko.

Euskal ondareko izenei dagokionez, hauxek dira talde honetako espezieentzat euskaraz erabili izan diren izen arrunt nagusiak, tradizionalak zein nazioartekoak. Euskal arrantzaleen artean hiruzpalau izen erabiltzen dira talde honetako kideak izendatzeko, baina oro har modu generikoan erabili izan dira, ez espezie zehatz bat edo beste bat izendatzeko:

- **Martin**: izenik erabili eta hedatuena euskal kostaldean, alde nabarmenarekin (Lapurditik hasi eta Lekeitiaraino, kostaldeko herririk gehienetan). Azken urteotan 'martin' izen arrunta Alcidae familiako Uria aalge izendatzeko erabili den arren, ez da hori tradizioa euskal hiztunen artean, martinak prozelaridoak direlako eta ez alzidoak.
- **Gabai**: hau ere hedadura zabalekoa, gutxienez Urola Kostan eta Ondarroa aldean.
- **Brai**: Busturialdean erabilera zabalekoa.
- **Atun-txori**: hau ere hedadura zabalekoa. Hegazti hauek atunaren presentzia adierazten zieten garai batean arrantzaleei, GPS eta radarririk ez zegoen garaietan. Izen espezifikoa denez, ohitura oso zehatza adierazten duena, eta euskaraz beste hiru izen tradizional ere baditugunez (martin, gabai eta brai) 'atun-txori' ez zaigu egokia iruditzen munduko beste espezie batzuk izendatzeko.
- Gainera, nazioarteko beste hiru izen ere erabili izan dira euskaraz talde honetako kide batzuk izendatzeko: **petrel, fulmar eta prioi**.

Genero berrien izenak finkatzeko orduan erabiltzen diren irizpide nagusiei dagokienez, bestalde, hauxek dira oinarritzkoak:

- **Tradizioan** oinarritutako izenak aukeratu.
- **Sinonimoak** erabili talde bateko genero eta espezie berriak izendatzeko orduan, batez ere Euskal Herritik kanpoko espezieak direnean.
- **Jatorrizko eremuko tokiko hizkuntzan** daukan berezko izena ere erabili daiteke.
- Bestela, **izen zientifikoaren moldaketa edo paralelismoak** erabili, batez ere, beste hizkuntza batzuetan ere egin badute.
- **-txo txikigarria** erabili genero edo familia bateko espezieen artean txikitxoan izendatzeko eta **-tzar** genero edo familia bateko espezieen artean handienak izendatzeko.

Procellariidae familiako generoentzat proposamenak

Aurreko puntuan aipatu ditugun datuak kontuan izanik, hauexek dira prozelaridoen familiako generoentzat proposatzen ditugun izenak, nolabaiteko hurrenkera taxonomikoa jarraituz.

- **fulmar:**
  - **Fulmarinae** subfamiliako **Fulmar** generoko kide guztiak. Inguruko hizkuntzetan ere batasuna dago espezie hauek izendatzeko orduan. Norvegiaratik hartutako izena da.
- **petreltzar:**
  - **Fulmarinae** subfamiliako **Macronectes** generoko kide guztiak. Izen zientifikoak iradokitzen duen bezala, tamaina handiko hegaztiak dira eta inguruko hizkuntzetan ere handitasun hori azpimarratzen da izenetan (petrel gegant, Giant Petrel, pétrel géant eta abar).
- **petrel:**
  - **Fulmarinae** subfamiliako gainontzeko generoak: **Thalassoica**, **Daption** eta **Pagodroma**. Inguruko hizkuntzetan ere batasun handia dago genero hauek izendatzeko orduan, 'petrel' izendatzen baitira hizkuntza guztietan.
  - **Procellariinae** subfamiliako genero guztiak, **Procellaria**, **Aphrodroma**, **Bulweria** eta **Pseudobulweria**. Baita filogenetikoki erlazionatuta dagoen **Halobaena** generoa ere. Inguruko hizkuntzetan ere batasun handia dago genero hauek izendatzeko orduan, 'petrel' izendatzen baitira hizkuntza guztietan..
- **gabai:**
  - **Puffinae** subfamiliako hiru generoak, **Ardenna**, **Calonectris** eta **Puffinus**. Inguruko hizkuntzetan ere izen zehatza dute genero hauetako espezieak izendatzeko: pardela (ES), puffin (FR), baldriga (CA), Shearwater (EN) eta berta (IT).
- **brai:**
  - **Pterodroma** generoko kide guztiak. Talde berezia dira; kokapen taxonomikoa ezbaian dago. Hegakera bitxi deigarria dute (izen zientifikoak ere horixe adierazten du, *pteron* + *dromos*, 'hegal-azkarra'). Gainera, ez dira gainontzeko prozelaridoak bezain migratzaile eta alderraiak. Ingelesezt 'gadfly petrels' izenez ezagutzen dira.
- **prioi:**
  - **Pachyptila** generoko kide guztiak. Talde berezia dira; kokapen taxonomikoa ezbaian dago. 'Prioi' (prion, prió eta abar) izenez ezagutzen dira inguruko hizkuntza guztietan (grezierako *prion* hitzetik eratorria, 'zerra', bere mokoaren itxuragatik).
- **(itsas) martin:**
  - **Pelecanoides** generoko kide guztiak. Talde berezia, itxuraz eta ohituraz desberdina, eta kokapen taxonomikoa ere ezbaian dago. Murgilariak dira eta pottorroen antz handia dute. Hori dela eta, hainbat hizkuntzatan (gaztelania eta frantsesa, adibidez) izen berezia dute talde honetako espezieentzat. Euskaraz ere izen generiko berezia erabiltzea proposatzen dugu genero honetako kideentzat. 'Itsas martin' izan daiteke aukera egokiena, horrela gure ondare tradizionaleko izen bat berreskuratu eta berrerabiltzeko aukera emango digulako.

Procellariidae familiako espezieentzat proposamenak

- *Macronectes giganteus*: **petreltzar argi** - abanto marino antártico (ES), pétrel géant (FR), petrell gegant antàrtic (CA), Southern Giant Petrel (EN), Riesensturmvogel (DE), ossifraga (IT).
- *Macronectes halli*: **petreltzar ilun** - abanto marino subantártico, pétrel de hall, petrell gegant subantàrtic, Northern Giant Petrel, Hallsturmvogel, ossifraga del nord.
- *Fulmarus glacialis*: **fulmar boreal** - fulmar boreal, fulmar boréal, fulmar boreal, Northern Fulmar, Eissturmvogel, fulmaro.
- *Fulmarus glacialoides*: **fulmar austral** - fulmar austral, fulmar argenté, fulmar austral, Southern Fulmar, Silbersturmvogel, fulmaro australe.
- *Thalassoica antarctica*: **petrel zuri-beltz** - petrel antártico, pétrel antarctique, petrell antàrtic, Antarctic Petrel, Antarktissturmvogel, petrello antartico.
- *Daption capense*: **petrel pinto** - petrel damero, damier du cap, petrell del Cap, Pintado Petrel, Kapsturmvogel, procellaria del capo.
- *Pagodroma nivea*: **petrel zuri** - petrel níveo, pétrel des neiges, petrell de les neus, Snow Petrel, Schneesturmvogel, petrello delle nevi.
- *Halobaena caerulea*: **petrel urdin** - petrel azulado, prion bleu, petrell blau, Blue Petrel, Blausturmvogel, petrello azzurro.
- *Aphrodroma brevirostris*: **Kerguelengo petrel** - petrel de las kerguelen, pétrel des kerguelen, petrell de les illes Kerguelen, Kerguelen Petrel, Kerguelensturmvogel, petrello delle kerguelen.
- *Pachyptila vittata*: **prioi mokozabal** - prión piquiancho, prion de forster, petrell prió becample, Broad-billed Prion, Forster-Entensturmvogel, prione beccolargo.
- *Pachyptila salvini*: **Salvin prioi** - prión de salvin, prion de salvin, petrell prió de Salvin, Salvin's Prion, Salvin-Entensturmvogel, prione di salvin.
- *Pachyptila macgillivrayi*: **MacGillivray prioi** - prion de macgillivray, MacGillivray's Prion, MacGillivray-Entensturmvogel.
- *Pachyptila desolata*: **prioi antartiko** - prión antártico, prion de la désolation, petrell prió antàrtic, Antarctic Prion, Taubensturmvogel, prione antartico.
- *Pachyptila belcheri*: **prioi mokofin** - prión picofino, prion de belcher, petrell prió becfí, Slender-billed Prion, Dünnschnabel-Sturmvogel, prione beccosottile.
- *Pachyptila turtur*: **prioi mokolabur** - prión piquicorto, prion colombe, petrell prió bec-curt, Fairy Prion, Feensturmvogel, prione fatato.
- *Pachyptila crassirostris*: **prioi mokolodi** - prión picogruoso, prion à bec épais, petrell prió becgròs, Fulmar Prion, Dickschnabel-Sturmvogel, prione fulmaro.
- *Pterodroma macroptera*: **brai hegaluze** - petrel aligrande, pétrel noir, petrell alagran, Great-winged Petrel, Langflügel-Sturmvogel, petrello aligrandi.
- *Pterodroma lessonii*: **brai buruzuri** - petrel cabeciblanco, pétrel de lesson, petrell capblanc, White-headed Petrel, Weißkopf-Sturmvogel, petrello testabianca.
- *Pterodroma gouldi*: **brai musuzuri** - petrel carigrís, pétrel à face grise, petrell caragrís, Grey-faced Petrel, Gouldsturmvogel.
- *Pterodroma incerta*: **Schlegel brai** - petrel de schlegel, pétrel de schlegel, petrell de Schlegel, Atlantic Petrel, Schlegelsturmvogel, petrello di schlegel.

- *Pterodroma solandri*: **Solander brai** - petrel de solander, pétrel de solander, petrell de Solander, Providence Petrel, Solandersturmvoegel, petrello di solander.
- *Pterodroma magentae*: **Magenta brai** - petrel taiko, pétrel du magenta, petrell del Magenta, Magenta Petrel, Magentasturmvoegel, petrello della magenta. 'Magenta' izeneko itsasontzi zientifikoaren omenezko izena da.
- *Pterodroma ultima*: **Murphy brai** - petrel de murphy, pétrel de murphy, petrell de Murphy, Murphy's Petrel, Murphysturmvoegel, petrello di murphy.
- *Pterodroma mollis*: **brai leun** - petrel suave, pétrel soyeux, petrell sedós, Soft-plumaged Petrel, Weichfeder-Sturmvoegel, petrello soffice.
- *Pterodroma madeira*: **Madeirako brai** - petrel freira, pétrel de madère, petrell de Madeira, Zino's Petrel, Madeirasturmvoegel, petrello di maderá.
- *Pterodroma feae*: **Cabo Verdeko brai** - petrel gongón, pétrel gongon, petrell de Cap Verd, Fea's Petrel, Kapverden-Sturmvoegel, petrello di fea.
- *Pterodroma deserta*: **Desertaseko brai** - petrel de las desertas, pétrel des desertas, petrell de les illes Desertas, Desertas Petrel, Desertassturmvoegel, petrello delle desertas.
- *Pterodroma cahow*: **cahow brai** - petrel cahow, pétrel des bermudes, petrell de les Bermudes, Bermuda Petrel, Bermudasturmvoegel, cahow. Izen onomatopeikoa da.
- *Pterodroma hasitata*: **brai antillar** - petrel antillano, pétrel diabolín, petrell del Carib, Black-capped Petrel, Teufelssturmvoegel, petrello dal cappuccio.
- *Pterodroma caribbaea*: **brai jamaikar** - petrel jamaicano, pétrel de jamaïque, petrell de Jamaica, Jamaican Petrel, Jamaikasturmvoegel, petrello della giamaica. Desagertuta.
- *Pterodroma externa*: **Juan Fernandezeko brai** - petrel de las juan fernández, pétrel de juan fernandez, petrell de l'illa Juan Fernández, Juan Fernandez Petrel, Robinsonsturmvoegel, petrello di juan fernandez.
- *Pterodroma occulta*: **Vanuatuko brai** - petrel de vanuatu, pétrel de vanuatu, petrell de Vanuatu, Vanuatu Petrel, Vanuatusturmvoegel, petrello delle vanuatu.
- *Pterodroma neglecta*: **Kermadecoko brai** - petrel de las kermadec, pétrel des kermadec, petrell de les illes Kermadec, Kermadec Petrel, Kermadecsturmvoegel, petrello delle kermadec.
- *Pterodroma heraldica*: **Herald brai** - petrel del herald, pétrel du herald, petrell de Herald, Herald Petrel, Heraldsturmvoegel, petrello di tonga.
- *Pterodroma arminjoniana*: **Trindadeko brai** - petrel de la trindade, pétrel de trindade, petrell de l'illa Trindade, Trindade Petrel, Trindadesturmvoegel, petrello di arminjon.
- *Pterodroma atrata*: **Henderson brai** - petrel de la henderson, pétrel de henderson, petrell de l'illa Henderson, Henderson Petrel, Hendersonsturmvoegel, petrello di henderson.
- *Pterodroma alba*: **Rawakiko brai** - petrel de las fénix, pétrel à poitrine blanche, petrell de les illes Fénix, Phoenix Petrel, Phönixsturmvoegel, petrello delle phoenix.
- *Pterodroma barau*: **Barauko brai** - petrel de barau, pétrel de barau, petrell de Barau, Barau's Petrel, Barausturmvoegel, petrello di barau.
- *Pterodroma sandwichensis*: **brai hawaiiar** - petrel hawaiano, pétrel des hawaï, petrell de Hawaii, Hawaiian Petrel, Hawaiiisturmvoegel, petrello delle hawaii.
- *Pterodroma phaeopygia*: **brai galapagoar** - petrel de galápagos, pétrel des galapagos, petrell de les Galápagos, Galapagos Petrel, Galápagossturmvoegel, petrello delle galapagos.

- *Pterodroma inexpectata*: **brai pikart** - petrel moteado, pétrel maculé, petrell clapejat, Mottled Petrel, Regensturmvogel, petrello maculato.
- *Pterodroma cervicalis*: **brai lepazuri** - petrel cuelliblanco, pétrel à col blanc, petrell collblanc, White-necked Petrel, Weißnacken-Sturmvogel, petrello collobianco.
- *Pterodroma nigripennis*: **brai lumabeltz** - petrel alinegro, pétrel à ailes noires, petrell alanegre, Black-winged Petrel, Schwarzflügel-Sturmvogel, petrello alinere.
- *Pterodroma axillaris*: **Chathameko brai** - (petrel de las chatham, pétrel des chatham, petrell de les illes Chatham, Chatham Islands Petrel, Chathamsturmvogel, petrello delle chatham.
- *Pterodroma hypoleuca*: **Ogasawarako brai** - petrel de las bonin, pétrel des bonin, petrell de les illes Bonin, Bonin Petrel, Boninsturmvogel, petrello delle bonin.
- *Pterodroma leucoptera*: **Gould brai** - petrel aliblanco, pétrel de gould, petrell de Gould, Gould's Petrel, Weißflügel-Sturmvogel, petrello di gould.
- *Pterodroma brevipes*: **brai lepabeltz** - petrel acollarado, pétrel à collier, petrell de collar, Collared Petrel, Brustband-Sturmvogel, petrello dal collare.
- *Pterodroma cookii*: **Cook brai** - petrel de cook, pétrel de cook, petrell de Cook, Cook's Petrel, Cooksturmvogel, petrello di cook.
- *Pterodroma defilippiana*: **brai txiletar** - petrel chileno, pétrel de filippi, petrell de Defilippe, Masatierra Petrel, Juan-Fernández-Sturmvogel, petrello di defilippe.
- *Pterodroma longirostris*: **Stejneger brai** - petrel de más afuera, pétrel de stejneger, petrell de Stejneger, Stejneger's Petrel, Stejnegersturmvogel, petrello di stejneger.
- *Pterodroma pycrofti*: **Pycroft brai** - petrel de pycroft, pétrel de pycroft, petrell de Pycroft, Pycroft's Petrel, Pycroftsturmvogel, petrello di pycroft.
- *Pseudobulweria aterrima*: **Reuniongo petrel** - petrel de reunión, pétrel de bourbon, petrell de l'illa de la Reunión, Mascarene Petrel, Maskarenensturmvogel, petrello delle mascarene.
- *Pseudobulweria rupinarum*: **Santa Helenako petrel** - petrel de santa helena mayor, pétrel de sainte-hélène, petrell gros de l'illa Santa Helena, St. Helena Petrel, Helena-Riesensturmvogel. Desagertuta.
- *Pseudobulweria rostrata*: **Tahitiko petrel** - petrel de tahití, pétrel de tahiti, petrell de Tahití, Tahiti Petrel, Tahitisturmvogel, petrello di tahiti.
- *Pseudobulweria becki*: **Beck petrel** - petrel de beck, pétrel de beck, petrell de Beck, Beck's Petrel, Becksturmvogel, petrello di beck.
- *Pseudobulweria macgillivrayi*: **Fijiko petrel** - petrel de las fiji, pétrel des fidji, petrell de les Fiji, Fiji Petrel, Fidschisturmvogel, petrello delle figi.
- *Bulweria bulwerii*: **Bulwer petrel** - petrel de bulwer, pétrel de bulwer, petrell de Bulwer, Bulwer's Petrel, Bulwersturmvogel, berta di bulwer.
- *Bulweria bifax*: **Olson petrel** - petrel de santa helena menor, pétrel d'olson, petrell petit de l'illa Santa Helena, Olson's Petrel, Helenasturmvogel, berta di olson. Desagertuta.
- *Bulweria fallax*: **Jouanin petrel** - petrel de jouanin, pétrel de jouanin, petrell de Jouanin, Jouanin's Petrel, Jouaninsturmvogel, berta di jouanin.
- *Procellaria cinerea*: **petrel gris** - pardela gris, puffin gris, baldriga de Gmelin, Grey Petrel, Grausturmvogel, petrello grigio.
- *Procellaria aequinoctialis*: **petrel kokots-zuri** - pardela gorjiblanca, puffin à menton blanc, baldriga de mentó blanc, White-chinned Petrel, Weißkinn-Sturmvogel, petrello mentobianco.

- *Procellaria conspicillata*: **petrel betaurrekodun** - pardela de anteojos, puffin à lunettes, baldriga d'ulleres, Spectacled Petrel, Brillensturmvogel, petrello dagli occhiali.
- *Procellaria parkinsoni*: **Parkinson petrel beltz** - pardela de parkinson, puffin de parkinson, baldriga de Parkinson, Black Petrel, Schwarzsturmvogel, petrello di parkinson.
- *Procellaria westlandica*: **Westlango petrel beltz** - pardela de westland, puffin du westland, baldriga de Westland, Westland Petrel, Westland-Sturmvogel, petrello del westland.
- *Calonectris leucomelas*: **gabai arre asiar** - pardela canosa, puffin leucomèle, baldriga ratllada, Streaked Shearwater, Weißgesicht-Sturmtaucher, berta facciabianca.
- *Calonectris borealis*: **gabai arre atlantiko** - pardela cenicienta canaria, puffin cendré, baldriga de Cory, Cory's Shearwater, Corysturmtaucher, berta maggiore. atlantica.
- *Calonectris diomedea*: **gabai arre mediterraneo** - pardela cenicienta mediterránea, puffin de scopoli, baldriga cendrosa, Scopoli's Shearwater, Sepiasturmtaucher, berta maggiore mediterranea.
- *Calonectris edwardsii*: **Cabo Verdeko gabai** - pardela cenicienta caboverdiana, puffin du cap-vert, baldriga de Cap Verd, Cape Verde Shearwater, Kapverden-Sturmtaucher, berta maggiore di capo verde.
- *Ardenna pacifica*: **gabai ziri-buztan** - pardela del pacífico, puffin fouquet, baldriga del Pacific, Wedge-tailed Shearwater, Keilschwanz-Sturmtaucher, berta del pacifico.
- *Ardenna bulleri*: **gabai gris** - pardela dorsigrís, puffin de buller, baldriga de Buller, Buller's Shearwater, Graumantel-Sturmtaucher, berta di buller.
- *Ardenna grisea*: **gabai ilun** - pardela sombría, puffin fuligineux, baldriga grisa, Sooty Shearwater, Dunkelsturmtaucher, berta grigia.
- *Ardenna tenuirostris*: **gabai tasmaniar** - pardela de tasmania, puffin à bec grêle, baldriga de Tasmània, Short-tailed Shearwater, Kurzschwanz-Sturmtaucher, berta codacorta.
- *Ardenna creatopus*: **gabai hanka-arrosa** - pardela patirrosa, puffin à pieds roses, baldriga de potes rosa, Pink-footed Shearwater, Rosafuß-Sturmtaucher, berta piedirosa.
- *Ardenna carneipes*: **gabai hanka-argi** - pardela paticlara, puffin à pieds pâles, baldriga bruna, Flesh-footed Shearwater, Blassfuß-Sturmtaucher, berta zampecarnicine.
- *Ardenna gravis*: **gabai handi** - pardela capirotada, puffin majeur, baldriga capnegra, Great Shearwater, Kappensturmtaucher, berta dell'atlantico.
- *Puffinus nativitatis*: **Christmaseko gabai** - pardela de navidad, puffin de la nativité, baldriga de l'illa Christmas, Christmas Shearwater, Weihnachtssturmtaucher, berta di christmas.
- *Puffinus puffinus*: **gabai arrunt** - pardela pichoneta, puffin des anglais, baldriga pufí, Manx Shearwater, Atlantiksturmtaucher, berta minore atlantica.
- *Puffinus yelkouan*: **gabai mediterraneo** - pardela mediterránea, puffin yelkouan, baldriga mediterrània, Yelkouan Shearwater, Mittelmeer-Sturmtaucher, berta minore.
- *Puffinus mauretanicus*: **gabai balear** - pardela balear, puffin des baléares, baldriga balear, Balearic Shearwater, Balearensturmtaucher, berta balearica.
- *Puffinus bryani*: **Bryan gabai** - pardela de bryan, puffin de bryan, baldriga de Bryan, Bryan's Shearwater, Midwaysturmtaucher, berta di bryan.
- *Puffinus opisthomelas*: **gabai ipurbeltz** - pardela culinegra, puffin cul-noir, baldriga culnegra, Black-vented Shearwater, Schwarzsteiß-Sturmtaucher, berta culnero.

- *Puffinus auricularis*: **Townsend gabai** - pardela de townsend, puffin de townsend, baldriga de Townsend, Townsend's Shearwater, Townsendsturmtaucher, berta di townsend.
- *Puffinus newelli*: **gabai hawaiiar** - pardela de newell, puffin de newell, baldriga de Newell, Newell's Shearwater, Hawaiisturmtaucher, berta di newell.
- *Puffinus myrtae*: **Rapako gabai** - pardela de rapa, puffin de rapa, Rapa Shearwater, Rapasturmtaucher.
- *Puffinus gavia*: **gabai hegal-arin** - pardela gavia, puffin volage, baldriga de Forster, Fluttering Shearwater, Flattersturmtaucher, berta frullina.
- *Puffinus huttoni*: **Hutton gabai** - pardela de hutton, puffin de hutton, baldriga de Hutton, Hutton's Shearwater, Huttonsturmtaucher, berta di hutton.
- *Puffinus lherminieri*: **Audubon gabai** - pardela de audubon, puffin d'audubon, baldriga d'Audubon, Sargasso Shearwater, Audubonsturmtaucher, berta di audubon.
- *Puffinus persicus*: **gabai persiar** - pardela persa, puffin persique, baldriga persa, Persian Shearwater, Arabiensturmtaucher, berta di hume.
- *Puffinus bailloni*: **gabai tropikal** - pardela tropical, puffin de baillon, baldriga de Baillon, Tropical Shearwater, Tropensturmtaucher, berta di baillon.
- *Puffinus subalaris*: **gabai galapagoar** - pardela de galápagos, puffin des galapagos, baldriga de les Galápagos, Galapagos Shearwater, Galápagossturmtaucher, berta delle galapagos.
- *Puffinus bannermani*: **Boningo gabai** - pardela de las bonin, puffin de bannerman, baldriga de Bannerman, Bannerman's Shearwater, Boninsturmtaucher, berta di bannerman.
- *Puffinus heinrothi*: **Heinroth gabai** - pardela de heinroth, puffin de heinroth, baldriga de Heinroth, Heinroth's Shearwater, Heinrothsturmtaucher, berta di heinroth.
- *Puffinus assimilis*: **gabai txiki ozeanar** - pardela semejante, petit puffin, baldriga petita, Little Shearwater, Zwergsturmtaucher, berta minore fosca.
- *Puffinus elegans*: **gabai subantartiko** - pardela subantártica, puffin élégant, baldriga subantártica, Subantarctic Shearwater, Subantarktis-Sturmtaucher.
- *Puffinus baroli*: **gabai txiki atlantiko** - pardela chica macaronésica, puffin de macaronésie, baldriga petita de l'Atlàntic Nord, Barolo Shearwater, Barolosturmtaucher, berta della macaronesia.
- *Puffinus boydi*: **Cabo Verdeko gabai txiki** - pardela chica de cabo verde, puffin de boyd, baldriga petita de Cap Verd, Boyd's Shearwater, Boydsturmtaucher, berta di boyd.
- *Pelecanoides garnotii*: **itsas martin perutar** - potoyunco peruano, puffinure de garnot, petrell cabussador del Perú, Peruvian Diving Petrel, Peru-Lummensturmvoegel, petrello tuffatore del perù.
- *Pelecanoides magellani*: **itsas martin patagoniar** - potoyunco magallánico, puffinure de magellan, petrell cabussador de Magallanes, Magellanic Diving Petrel, Magellan-Lummensturmvoegel, petrello tuffatore di magellano.
- *Pelecanoides georgicus*: **Hego Georgiako itsas martin** - potoyunco de georgia del sur, puffinure de géorgie du sud, petrell cabussador de Géorgie del Sud, South Georgia Diving Petrel, Breitschnabel-Lummensturmvoegel, petrello tuffatore di south georgia.
- *Pelecanoides urinatrix*: **itsas martin arrunt** - potoyunco común, puffinure plongeur, petrell cabussador común, Common Diving Petrel, Subantarktis-Lummensturmvoegel, petrello tuffatore comune.

Zuzentzaileen ekarpenak eta oharrak

Dokumentu honen lehenengo bertsioa Asier Sarasuak ondu zuen eta, ondoren, beste 8 txorizale euskaldunen artean banatu eta aztertu da: Aitor Galarza, Martin Rezola, Edorta Unamuno, Azaitz Unanue, Jon Zubiaur, Maite Laso, Miel Mari Elozegi eta Aitor Leiza.

Hauek izan dira eztabaidagai izan ditugun puntu nagusiak:

- **Izen generikoen inguruan adostasun zabala** dago partaideen artean. Orain arte euskara estandarrean erabili den 'gabai' forma tradizionalaren ondoan, nazioarteko 'petrel', 'fulmar' eta 'prio' ere baditugu, horiek ere zalantza gutxi sortarazten dutenak. Bestalde, 'atun-txori' generikoa alde batera uztea erabaki da, ez baita egokia munduko beste talde batzuk izendatzeko, goian aipatutako arrazoiengatik. Aldiz, Busturialdean erabilera arruntekoa (izan) den 'brai' izena berreskuratzea ere garrantzitsua iruditzen zaigu eta Pterodroma generoarekin erabiltzea proposatzen dugu.
- **'Martin' izen generikoa da zalantza handiena sortzen diguna.** Ahozko tradizioan berori da euskal kostaldean hedadura zabalena duena prozelaridoak izendatzeko eta, beraz, oso izen egokia da talde honetako subfamilia edo genero bat izendatzeko. Hala ere, ulertzen dugu interferentzia batzuk ere sortu ditzakeela beste talde batzuetako beste 'martin' batzuekin, hala nola martin arrantzaleekin eta azken urteotan modu okerrean erabili den 'martin arrunta' (Uria aalge) alzidoarekin. Hori ikusita, erabaki dugu 'itsas martin' forma hobestea eta Euskal Herritik oso urruti bizi den hegazti-talde txiki bat izendatzeko erabiltzea, Pelecanoides generoa. Urruntasun geografiko horretaz gain, itxura aldetik ere aproposa da Pelecanoides generoa, talde horretako 4 espezieiek alzidoen antz handia dutelako eta, beraz, 'itsas martin' izendatzeko oso hautagai aproposak dira.

Asier Sarasua (Euskal Batzorde Ornitologikoko idazkaria), Aitor Galarza (Bizkaiko Foru Aldundia), Maite Laso (Aranzadi Zientzia Elkarte), Martin Rezola (IVAP Euskal Institutua), Edorta Unamuno (Urdaibai Bird Center), Azaitz Unanue (Txepetxa Hegaztien Zientza-Eraztunketarako Elkarte), Jon Zubiaur (Kulixka Irteera Ornitologikoak), Aitor Leiza (Itsas Enara Elkarte Ornitologikoa), Miel Mari Elozegi (Nafarroako Gobernuko Basozaina).

Euskal Batzorde Ornitologikoa

